

חכמת דוד הצעיר

בימי שאול המלך חיתה בישאאל אלמנה עשירה.
אחרי מות בעלה נשארה בודדה, כי לא היו לה בנים, וגם
קרובי משפחה אחרים לא היו לה.

פעם הצרכה האלמנה לנסע בעגן חשוב אל מקום רחוק
בארץ אחרת. חששה להשאיר את אוצר הזהב אשר לה
בביתה פן יבואו גנבים ויגנבוהו. מה עשתה? נטלה כדי חרס
אחדים ומלאה אותם במטבעות הזהב שלה, ומלמעלה
שמה שכבה של דבש, כדי שאיש לא יפיר שיש זהב בפדים,
ולא יחמד את האוצר.

מסרה את הפדים לאחד ממכריה, ובקשה לשמור אותם עד שתחזור מנסיעתה.
"קבל נא את פקדוני" - בקשה מן המכר - "ושמור אותם היטב! הפדים הללו יקרים
לי מאד, הם כל רכושי ומהם עלי להתפרנס כאשר אחזור".

קיבל האיש את הפדים, הבטיח לשמור אותם ושם אותם במרתף ביתו, והאלמנה
יצאה בלב שקט חוצה לארץ והתעכבה שם חדשים אחדים.

באחד הימים עשה האיש שומר הפקדון סעדה לכבוד חתנת בנו. בקש להכין עוגת
דבש גדולה לכבד בה את האורחים, והנה ראה שאין דבש בבית. פתאם נזכר,
שהפדים אשר האלמנה הפקידה בידו הם מלאים דבש, וחשב: "אקח נא דבש
מאותם הפדים! מחר אקנה דבש אחר ואחזירו לכדיה של האלמנה. בודאי היתה
מרשה לי לשאל מעט דבש מכדיה, כי הרי זה לכבוד סעודת מצוה!"

לקח האיש גר בידו, ירד אל המרתף והחל להוציא דבש מן הפד הקרוב לדלת.
לפתע ראה משהו מתנוצץ לאור הנר, וכאשר המשיך במלאכתו גלה, שכל הפד
מלא מטבעות זהב. מיד בדק את יתר הפדים ומהר מצא, שגם הם מלאים זהב
תחת שכבה דקה של דבש.

אז נכנסה מחשבה רעה בלבו של האיש: "את הזהב הזה אקח לי, ואיש לא ידע!"
בחשאי הריק את כל הפדים והחביא את הזהב בביתו. אחרי הסתנה קנה דבש,
מלא בו את הפדים עד שפתם, סגר את המרתף ולא ספר לאיש על מעשהו.

אחרי זמן מה - חזרה האלמנה מנסיעתה, הלכה אל המכר שהוא ובקשה להחזיר לה את הפדים שנתנה לו לשמירה.

המכר קבל אותה בסבר פנים יפות.

30 "הנה הפדים שלך! לא נגעתי בהם! כמו שנתת אותם לי כך הם לפניך!" - אמר לאלמנה, והראה לה את הפדים שבמרתף - "אף אצוה לעבדי להביא אותם לביתך".

הודתה לו האשה מאד, והוא שלח את עבדיו להוביל את הפדים לביתה כפי שהבטיח, והיא הלכה עמם לשמור את אוצרה. כשנשארה האשה לבדה, בקשה להסיר את הדבש מפי הפדים ולהוציא את הזרב, אבל אבוי! בכל הפדים מצאה רק דבש, ומזהבה לא נשאר מאומה!

ספקה האלמנה את כפיה בצער, בכתה ורצה אל המכר לדרש את אוצר הזרב שהפקידה אצלו.

40 "מה את רוצה ממני? קרא האיש - פדים מלאי דבש נתת לי לשמור וכדים מלאי דבש החזרתי לך! מה שנתת לי קבלת בחזרה".

לא הועילו לאלמנה כל הבקשות והדמעות, האיש חזר ואמר:

"פדי דבש קבלתי, וכדי דבש החזרתי! לא חסר דבר!"

הלכה האלמנה להתאוון בפני השופטים אשר בבית המשפט.

היש לך עדים, שראו אותך שמה זרב בפדים? שאלו השופטים.

45 לא! ענתה האשה - עשיתי זאת בסתר, כי פחדתי לגלות את הדבר הזה לאיש. אם כן, מה נעשה לך? אמרו השופטים, אם אין לך עדים, לא נוכל לעזר לך, אולי תנסי להתאוון אצל המלך שאול.

באה אל המלך, והוא שלח אותה לסנהדרין לבית הדין הגדול.

היש לך עדים שהיה זרב בפדים? שאלו גם שופטי הסנהדרין.

50 לא! ענתה האלמנה. - חששתי לגלות זאת למישהו.

אמרו גם השופטים שבסנהדרין:

אם אין לך עדים לא נוכל לעזר לך, לא תוכלי לתבע את האיש לדין.

חזרה האשה לביתה והיא הולכת ובוכה. בדרך פגשה חבורת נערים רועי צאן,

ביניהם היה גם דוד, שאז עוד לא היה מלך, כי אם נער בין נערים. ראה דוד את

55 האשה הבוכה ורחם עליה.

מה לך אשה שאת כה עצובה? שאל אותה.

ספרה לו האשה את צערה, לבסוף אמרה:

כָּבֵר הַתְּאוֹנָנִתִי אֶצֶל הַשּׁוֹפְטִים וְאֶצֶל הַמֶּלֶךְ וְאֶפִּילוּ בַּסִּנְהֶדְרִין, וְלֹא יָכְלוּ לַעְזֹר לִי.

הִרְהֵר דָּוִד רָגָעִים אַחֲדִים וְאַחֵר כֵּן אָמַר :

60 שׁוּבִי נָא אֶל הַמֶּלֶךְ שְׂאוּל וּבִקְשִׁי מִמֶּנּוּ, שְׁיִרְשָׁה לִי לַחֲקֹר בַּדָּבָר, בְּעֶזְרַת ה' וְתִתְגַּלֶּה הָאֱמֶת!

עָשְׂתָה הָאִשָּׁה כַּעֲצָתוֹ.

הַמֶּלֶךְ חִיָּךְ וְתִמָּה. "וְכִי יִתְכֵן שְׁנַעַר יִהְיֶה יוֹתֵר חָכֵם מִן הַשּׁוֹפְטִים שְׁבַסְנֶהֱדְרִין?" אָךְ בְּכָל זֹאת הַסָּכִים, כִּי רָצָה לִרְאוֹת, מָה יַעֲשֶׂה דָוִד.

65 הִלֵּךְ דָּוִד עִם הָאֱלֻמָּנָה לְבֵיתָהּ וְשָׁלַח לִקְרֹא לְאִישׁ אֲשֶׁר אֶצְלוֹ הִפְקִידָה אֶת הַכֶּדִּים. בָּא הָאִישׁ וְדָוִד הֶצְבִּיעַ עַל הַכֶּדִּים וְשָׁאֵל:

הֲאִם אַתָּה בְּטוֹחַ שְׂאֵלָה הֵם הַכֶּדִּים שֶׁהָאִשָּׁה הִזְאֵת הִפְקִידָה בְּיָדְךָ?

עָנָה הָאִישׁ:

בְּנֻדָּאִי אֲנִי בְּטוֹחַ. אֶת הַכֶּדִּים הָאֵלֶּה נִתְּנָה לִי לְשִׁמְיָהּ וְאוֹתָם הִחֲזַרְתִּי! כָּבֵר אֲמַרְתִּי לָהּ כֵּן, וְאִינֶנִּי יוֹדֵעַ בְּכָלֵל מָה הִיא רוֹצָה מִמֶּנִּי.

70

שָׁאֵל דָּוִד גַּם אֶת הָאֱלֻמָּנָה:

הֲאִם אַתָּה בְּטוֹחָה שְׂאֵלָה הֵם הַכֶּדִּים שֶׁהִפְקַדְתְּ בְּיָדִי?

כֵּן! בְּטוֹחָה אֲנִי, עֲנִתָה גַם הָאִשָּׁה - אֵלֶּה הֵם אוֹתָם הַכֶּדִּים, אֲבָל בְּתוֹכָם הִיוּ מְטַבְּעוֹת זָהָב מִתַּחַת לְדָבֶשׁ.

75 אָמַר דָּוִד:

טוֹב הַדָּבָר, עֲכָשׁוּ הִבִּיאוּ לִי כָלִים אַחֲרִים וְהִכְנִיסוּ בָהֶם אֶת כָּל הַדָּבֶשׁ!

עָשׂוּ כַּדְּבָרִיו, וּמִשְׁגֹּמְרוֹ, אֶחָז דָּוִד בַּכֶּדִּים הָרַקִּים וְשָׁבַר אוֹתָם אֶחָד אֶחָד, לְעֵינֵי כָל הַקָּהָל שֶׁהִתְאַסֹּף בְּבֵית הָאֱלֻמָּנָה. הִתְפַּלְאוּ הָאֲנָשִׁים וְלֹא הִבִּינוּ מִדּוּעַ עוֹשֶׂה כֵּן, אָךְ דָּוִד יָדַע הֵיטֵב מָה הוּא מִבְקֵשׁ. הוּא חִפֵּשׁ בֵּין שְׁבָרֵי הַכֶּדִּים וְהֵנָּה מֵצֵא! בְּאֶחָד

80 הַשְּׁבָרִים נִדְּבְקוּ שְׁתֵּי מְטַבְּעוֹת זָהָב!

עָמַד הַגָּנֵב נִדְּהֵם, לֹא יָדַע עוֹד מָה לוֹמַר. וְאֵלּוּ דָוִד פָּנָה אֵלָיו בְּסִבָּר פָּנִים חֲמוּרוֹת וְצָנָה:

לֵךְ, וּמִיַּד הַחֲזֹר לְאֱלֻמָּנָה אֶת רִכּוּשָׁהּ!

לֹא נָסָה עוֹד הָאִישׁ לְשַׁקֵּר וְהַחֲזִיר אֶת כָּל הַזָּהָב שֶׁלָּקַח עַד לַמְטַבֵּעַ הָאַחֲרוֹן.

85 שָׁמְעוּ הַמֶּלֶךְ שְׂאוּל וְכָל הָעָם וְהִבִּינוּ שֶׁאֵין נֶתַן ה' חֲכָמָה וְתִבְוִינָה בְּלִבּוֹ שֶׁל דָּוִד הַצָּעִיר.

(מִתּוֹךְ: 'כֹּה עָשׂוּ חֲכָמֵינוּ')

עבודה: חכמת דוד הצעיר

1. מתי התרחש הסיפור?

- בתחילת מלכותו של דוד המלך.
- בתקופה בה ברח דוד מפני שאול המלך.
- בתקופה בה טרם נבחר דוד להיות מלך על ישראל.
- בתקופה בה דוד המלך התגורר בעיר חברון.

2. פירוש המלה **מָכַר** (שורק 11) הוא:

- שִׁוּמַר.
- יָדִיד, חֵבֵר.
- אָדָם מָכַר.
- מוֹכֵר.

3. איזו מלה אפֿשר לכתב במקום המילה "פֿון" (שורק 5)?

- בְּשָׁבִיל.
- שָׁמָּה.
- לְמָרוֹת.
- כִּי.

4. מדוע התיר לעצמו השומר להשתמש בדבֿש שהפקד אצלו?

- כיון שהוא עשה לאִלְמִנָּה טובה, חשב שִׁמְגִיעַ לוֹ על כך תשלוּם.
- הוא הִזָּה בָטוּחַ שֶׁהָאִלְמִנָּה תתיר לוֹ לִשְׁאוֹל מִן הַדָּבֶשׁ עֲבוּר סְעוּדַת מִצָּנָה.
- משום שֶׁהִזָּה בָטוּחַ שֶׁהוּא יִחְזִיר לָהּ אֶת הַדָּבֶשׁ כְּבָר לְמַחֲרָת חֲתֻנַּת בָּנוּ.
- השומר רצה לזכות את האשה בהשתתפות בסעודת מצנה.

5. העתק מהקטע 6 מלים ממשפחת המלים: **מִפְקָדָה**.

6. בשורק 21 כתוב: "לִפְתָּע רָאָה מִשְׁהוּ מִתְנוּצָץ לְאוֹר הַיָּר" -

יִרְוֵשׁ הַמֶּלֶךְ **מִתְנוּצָץ** (שורק 21) הוא:

- יָקָר מְאוֹד.
- מְאִיר.
- מְסִתֵּיף.

ב. מה רָאָה הָאִישׁ לְאוֹר הַיָּר?

7. כיצד הוכיח אליהו לאיש כי הוא יכול ללמד תורה?

8. א. העתק 3 פעלים בלשון עתיד המופיעים בשורות 15-19.

ב. מה המשתף לכל 3 הפעלים?

9. א. הסבירו את הבטוי 'אין פיו ולבו שונים'.

ב. כיצד בא לידי בטוי פתגם זה במעשיו של השומר?

10. בשורה 45 כתוב: "כי פחדתי לגלות את הדבר הזה לאיש" –
למה הכוונה במלה הזה?

- א. האישה פחדה לגלות כי הטמינה בכדי הדבש מטבעות זהב.
- ב. האישה פחדה לומר כי היא יודעת שהשומר הוא הגנב.
- ג. האישה פחדה לגלות לשומר כי אין לה עדים.
- ד. האישה פחדה לגלות שהיא נוסעת לארץ אחרת.

11. השלימו את הסבה והתוצאה:

תוצאה	סבה	
	כדי שאיש לא יכיר שיש זהב בכדים.	א.
	האישה לא ספרה לאיש כי היא הניחה זהב בתוך כדי הדבש	ב.
השומר החזיר את כל הזהב שלקח עד למטבע האחרון		ג.

כְּתָב אֲשׁוּם

הַאֲלֻמָּה וְכִידֵי הַדְּבָשׁ

הַתּוֹבָע: _____

הַנִּתְבָּע: _____

הַתְּבִיעָה: _____

הַעֲדִים: יֵשׁ \ אֵין

שְׁעֵנַת הַתּוֹבָע:

שְׁעֵנַת הַנִּתְבָּע:

הַשּׁוֹפֵט: _____

פְּסֶק הַדִּין: _____

הַנִּמּוּק: _____

